

Grup de treball d'educació ecosocial

Cicle temàtic sobre cultura i
educació ecosocial

Fitxes del Buffet lliure de la 1a sessió

19 de maig i 17 de juny de 10 a 13.30 h

presencial al Recinte de l'Escola Industrial, Barcelona

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

ÍNDEX

1. Contorno urbano
2. Laviral_Escola Radical d'Arts i Ciències
3. Centre d'Arts Santa Mònica
4. Llegim el riu

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

1. Contorno urbano

Qui ha vingut?

Esteban Marín. És el president de Contorno Urbano. Comença a pintar graffiti l'any 2000 i ràpidament es vincula al teixit associatiu del Baix Llobregat, ocupant des d'aleshores diferents càrrecs en associacions d'art urbà a Sant Feliu, Cornellà i L'Hospitalet. L'art urbà desperta el seu interès per formar-se com artista i realitza estudis de disseny gràfic i il·lustració.

Què és Contorno Urbano?

És una fundació que vol contribuir a la generació de nous imaginaris, models i propostes que ajudin a construir societats i ciutats més sostenibles ambientalment, socialment i culturalment. Per això advoquem per situar la crisi ecosocial al centre dels projectes que realitzem així com l'experimentació artística entesa com a motor de canvi, impulsor de noves oportunitats i creador de comunitat.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

Quins projectes i quins ingredients ens poden inspirar?

Centre ecològic cultural

Espai ciutadà de cocreació i experimentació artística sostenible. El projecte neix de la regeneració d'un solar municipal en desús per part de la comunitat i els actors locals dels barris Les Planes i Sant Josep a l'Hospitalet de Llobregat. A finals de 2020 s'inicia la construcció de l'edifici del centre ecològic cultural. L'espai es dissenya amb el veïnat i una xarxa d'actors locals i s'edifica mitjançant autoconstrucció amb voluntariat i agents locals. Es un equipament situat en un terreny municipal en cessió d'ús de 2.000m² dels quals 1.000m² s'utilitzen com a parc i equipament cultural i 1000m² com horts comunitaris i espai d'experimentació en permacultura i agricultura ecològica. El projecte s'amplia a una xarxa d'espais (MÒDUL) de cultura situada i educació ambiental l'any 2024 amb 3 noves ubicacions: Plaça Llibertat (l'Hospitalet de Llobregat), Plaça Laujar d'Andarax (Sant Feliu de Llobregat) i Espai Creatiu Túrria (el Prat de Llobregat). Aquesta xarxa d'espais vetlla pels drets culturals de les persones de barris vulnerables i fusiona art, educació ambiental i democràcia cultural.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

Quins projectes i quins ingredients ens poden inspirar?

Residències d'art i desenvolupament sostenible

Amb quatre anys d'antiguitat, aquest projecte llença anualment una convocatòria per seleccionar entre 9 i 12 projectes de mediació o investigació artística al voltant del desenvolupament sostenible (ambiental, social, econòmic i cultural). El projecte tria els artistes mitjançant un jurat conformat per entitats i agents locals de cadascun dels municipis on opera la xarxa MÒDUL; aquest 2025 hem comptat amb 34 agents locals implicats en la selecció dels projectes i més de 70 propostes rebudes. Les residències són de cocreació comunitària entre l'artista o col·lectiu i agents locals que acullen el projecte.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

2. Laviral_Escola Radical d'Arts i Ciències

Qui ha vingut?

Rosa Cerarols. Geògrafa, activista i divulgadora cultural. Professora al Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona on forma part del grup de recerca en Geohumanitats, que investiga el paper de la geografia en la seva intersecció entre creació cultural i paisatge. Cofundadora del projecte multidisciplinari Konvent, de creació artística i foment del territori. Autora i editora del llibre "L'altre món rural". Reflexions i experiències de la nova ruralitat catalana (Tigre de Paper, 2022).

@soclarinxols

Què és Laviral?

Laviral és un projecte cultural transformador que posa l'art i la ciència al servei de les problemàtiques del territori. La proposta consisteix en la creació d'un equip pluridisciplinari integrat per perfils artístics, científics i agents locals, que exploraran una metodologia de treball col·laborativa a través d'estades a diferents territoris amb l'objectiu d'aportar solucions a l'actual context d'emergències: social, econòmica i ecològica.

laviral@tramoiaicultura.cat

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

Quins projectes i quins ingredients ens poden inspirar?

Art, ciència i territori, els centres:

Centre d'Art i Natura de Farrera (Pallars Sobirà)

Espai de creació i residència de treball per a artistes i investigadors d'arreu del món amb més de 20 anys de trajectòria. De titularitat municipal, el servei està gestionat per l'associació sense ànim de lucre, els Amics de CAN.

El Konvent (Berguedà)

Espai creatiu que dona vida al patrimoni industrial en desús. un antic convent de monges convertit en un laboratori experimental tant a nivell comunitari com artístic on hi conflueixen projectes molt diversos, especialment els que no tenen cabuda en el marc de la cultura institucional.

Centre Quim Soler (Priorat)

Centre de documentació amb un fons bibliogràfic d'obres literàries que tenen el vi com a element de referència. Ofereix activitats de diferents formats i deferents àmbits, que relacionin el món del vi (la cultura del vi i tots els agents que hi intervenen), i el món de la literatura en sentit molt ampli així com la complicitat del territori.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

Quins projectes i quins ingredients ens poden inspirar?

Art, ciència i territori, el mètode:

Laviral es refereix a una pràctica de fàcil contagi, compartida de manera massiva i replicable arreu. Un virus que inesperadament treballa per consolidar comunitats, ecosistemes i economies més resilients a favor de la vida.

La metodologia de Laviral té com a punt de partida el concepte de comboi, entès com a grup de persones que viatgen juntes i un moviment generador que convoca a enfortir es comunitats locals vers els reptes globals.

La pràctica replica a cada lloc la identificació, el codisseny, el desplegament territorial i l'acció situada i consensuada.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

3. Centre d'Arts Santa Mònica

Qui ha vingut?

Enric Puig Punyet. És doctor en filosofia, escriptor i comissari. Actualment és director del Centre d'Arts Santa Mònica i anteriorment ho va ser de l'Escocesa, centre d'arts visuals de la xarxa de fàbriques de creació de l'Ajuntament de Barcelona. Impulsor d'Enter Fòrum, trobada internacional sobre les repercussions socials de l'ús d'internet en el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, és autor dels llibres “La cultura del ranking” (Bellaterra, 2015), “La gran adicció. Como sobrevivir sin internet y no aislarse del mundo” (Arpa, 2016), “El dorado. Una historia crítica de internet” (Clau intel·lectual, 2017) i “Los cuerpos rotos” (Clave intelectual, 2020), un assaig sobre la digitalització de l'experiència després de la Covid-19.

Què és el Centre d'Arts Santa Mònica?

El Santa Mònica és un centre d'arts públic, gratuït i obert a tothom. No és un museu, és un espai on descobrir la creació artística contemporània. És investigació, experimentació i creació participativa. És una cerca col·lectiva de nous significats culturals que ens ajudin a conviure i cohabitar aquest món complex, divers i canviant.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

Quins projectes i quins ingredients ens poden inspirar?

Aliances

El centre treballa de forma sistemàtica i estreta amb el teixit social i cultural de l'entorn de l'equipament.

Tallers

Es programen tallers i experiències de temàtica especialitzada amb col·laboracions externes. Per exemple, el “Taller d’HIDROcustòdia territorial” (octubre 2024), de la mà de la Comunitat minera Olesana i l’associació Aigua és vida.

Reutilització

El centre aplica la política del 80-20. El 80 % del pressupost de les exposicions és per als honoraris dels creadors i les creadores i el 20 %, per a la producció dels materials. Es porta a terme una reducció de despesa i de residus, i es potencia la reutilització i l’ecodisseny, entès com la creació d’elements polivalents i modulars que siguin fàcilment adaptables a cada ocasió.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

4. Llegim el riu

Qui ha vingut?

Sandra Bernal. Responsable i dinamitzadora del programa Llegim el riu. Tècnica de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental, de la Gerència de Serveis de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona.

Què és Llegim el riu?

Un projecte de la Diputació de Barcelona que combina ciència ciutadana i recerca ecològica per fomentar el coneixement i la protecció dels ecosistemes fluvials. A través de biblioteques municipals, es creen espais d'innovació social on la ciutadania pot participar activament en l'estudi i la conservació dels rius. És una iniciativa transversal de la Gerència de Serveis de Biblioteques i la Gerència de Serveis de Medi Ambient, els ajuntaments, l'associació Hàbitats i la Fundació Rivus. L'objectiu principal de "Llegim el riu" és afavorir la implicació ciutadana en la gestió del patrimoni fluvial mitjançant la cocreació de recomanacions per a polítiques públiques. A més, el projecte es coordina amb l'eina de ciència ciutadana RiuNet, desenvolupada pel grup de recerca FEHMLab de la Universitat de Barcelona, per analitzar la qualitat ecològica dels rius. Treballa en diverses conques fluvials, com les del Llobregat, el Besòs, la Tordera i el Foix, amb la participació de diversos municipis que treballen conjuntament per millorar la gestió i conservació d'aquests entorns naturals.

Fitxes del Buffet lliure, 1a sessió, 19 de maig

Quins ingredients ens poden inspirar?

Llegim el riu és una bona pràctica perquè posa en valor els recursos naturals dels rius, tot treballant de manera conjunta i coordinada entre diversos agents que intervenen en la conservació del patrimoni fluvial.

El cor del projecte és la creació de tandems locals formats per personal tècnic de medi ambient i de biblioteques, que treballen de manera conjunta i coordinada per donar a conèixer el riu proper i millorar la gestió del patrimoni fluvial. Aquest enfocament permet que la ciutadania participi activament en la protecció dels rius, alhora que es vincula amb la lectura, la cultura i l'art.

És un projecte que fomenta la participació i l'aprenentatge ciutadà mentre enforteix el sentiment de pertinença en un territori, crea comunitat i suma valor cultural per combatre la situació d'emergència climàtica actual.

El Ministeri de Cultura i Esports va seleccionar aquest projecte el 2021 com una bona pràctica dins de les biblioteques per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Aquesta distinció subratlla la capacitat del projecte per fomentar la consciència ambiental a través de la cultura i la participació ciutadana.

Grup de treball d'educació ecosocial

Cicle temàtic sobre cultura i educació ecosocial

19 de maig i 17 de juny de 10 a 13.30 h
presencial al Recinte de l'Escola Industrial, Barcelona

